

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy – Prawo wodne i niektórych innych ustaw¹

Art. 1. W ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r., poz. 310 z późn.zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 14 ust.6 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich - w sprawach decyzji, o których mowa w art. 76 ust. 2, art. 77 ust. 3, 8, 11 i 14, art. 166 ust. 5, art. 175 ust. 1, art. 176 ust. 4, 5b, 8-10, art. 182 ust. 1, art. 199 ust. 4, art. 201 ust. 1, art. 202 ust. 1, art. 206 oraz w art. 343 ust. 2, 3 i 6;”;

2) w art. 176

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie

„Art. 176. 1. W celu zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych zakazuje się wykonywania robót lub czynności, które mogą wpływać na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych, w tym:

- 1) przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż wałów pojazdami lub konno oraz przepędzania zwierząt, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych;
- 2) uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów, grodzenia nieruchomości - na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału;
- 3) prowadzenia robót lub czynności ingerujących w konstrukcję wałów przeciwpowodziowych, w tym ich rozkopywania, uszkodzania darniny lub innych umocnień skarp i korony wałów, wbijania słupów i ustawiania znaków;
- 4) lokalizowania i wykonywania na wałach przeciwpowodziowych obiektów lub urządzeń niezwiązanych z nimi funkcjonalnie;
- 5) lokalizowania i wykonywania obiektów budowlanych przeznaczonych na stały lub czasowy pobyt ludzi, budynków inwentarskich, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów na terenach położonych w pasie gruntu do 50 m od stopy wału od strony odpowietrznej;

¹ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: Prawo wodne, o cmentarzach i chowaniu zmarłych, o gospodarce nieruchomościami, Prawo geologiczne i górnicze.

6) lokalizowania lub rozszerzania cmentarzy na terenach położonych w pasie gruntu od 50 m od stopy wału od strony odpowietrznej do linii brzegu wód;

7) lokalizowania i wykonywania obiektów budowlanych na obszarze międzywała, jak też wykonywania na tym obszarze robót lub czynności, które mogłyby utrudnić ochronę przed powodzią”.

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zakazów, o których mowa w ust. 1 pkt 1-5 i 7, nie stosuje się do robót związanych z utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych, budową, przebudową lub utrzymaniem budowli przeciwpowodziowych, jak też urządzeń funkcjonalnie i bezpośrednio powiązanych z wałami przeciwpowodziowymi oraz ze śródlądowymi drogami wodnymi, realizowanymi lub administrowanymi przez PGW Wody Polskie.”;

c) po ust. 2 dodaje się ust. 2a o treści:

„2a. Właściciele gruntu położonego w pasie gruntu od 50 m od stopy wału oraz właściciele gruntów i nieruchomości sąsiednich, jak też właściciele gruntów zajętych pod drogi dojazdowe do budowli przeciwpowodziowych, są obowiązani umożliwić właścicielowi urządzeń i budowli, o których mowa w ust.2, przejazd i wejście na te grunty celem umożliwienia wykonania robót, o których mowa w ust.2.”.

d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Do wniosku o wydanie decyzji, o której mowa w ust. 4, dołącza się:

1) charakterystykę planowanych działań wraz z podstawowymi danymi technicznymi, opisem planowanej technologii robót oraz zakładanym harmonogramem działań, obejmujące w szczególności:

a) przedmiot i cel planowanych działań oraz sposób zagospodarowania terenu;

b) zakres i sposób prowadzenia robót ziemnych oraz zamierzonych do wprowadzenia zmian w zakresie ukształtowania powierzchni ziemi, w tym przedstawienie zmian tego ukształtowania w formie graficznej na mapie określonej w pkt 2;

c) opis charakterystycznych parametrów technicznych planowanych obiektów budowlanych, , w tym opis techniczny kondygnacji podziemnych, opis przyłączy infrastruktury technicznej oraz ogrodzeń, a w razie potrzeby także rzuty i przekroje tych obiektów;

- d) opis sposobu zabezpieczenia obiektów i robót przed wodami powodziowymi w fazie prowadzenia prac i po ich zakończeniu;
- 2) aktualną mapę sytuacyjno-wysokościową pobraną z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, kopię tej mapy potwierdzoną przez wnioskodawcę za zgodność z oryginałem albo inną mapę sytuacyjno-wysokościową z naniesionym schematem planowanych obiektów lub robót, umożliwiającą również ustalenie położenia tych obiektów lub robót względem wód tworzących zagrożenie powodziowe;
 - 3) opinię ustalającą przestrzenne i czasowe oddziaływania planowanych działań na szczelność i stabilność wałów przeciwpowodziowych przed i po ich wykonaniu, uwzględniającą dane, o jakich mowa w art.169 ust.3 oraz zakres, w jakim wały przeciwpowodziowe podlegają sprawdzeniu pod względem warunków bezpieczeństwa zgodnie z przepisami w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie, sporządzoną przez osobę uprawnioną do sporządzania dokumentacji, o jakiej mowa w pkt 4 lub 5 – w przypadku, gdy planowane działania nie ingerują bezpośrednio w konstrukcję wału lub nie dotyczą obiektów budowlanych;
 - 4) w przypadku, gdy planowane działania dotyczą obiektów budowlanych, dodatkowo: opinię geotechniczną, dokumentację badań podłoża gruntowego wraz z modelem geologicznym, dokumentację geologiczno-inżynierską, sporządzane dla obiektów budowlanych posadowianych w skomplikowanych warunkach gruntowych zgodnie z przepisami w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadowiania obiektów budowlanych;
 - 5) w przypadku planowania robót, które mogą naruszyć strukturę korpusu lub podłoża wałów przeciwpowodziowych, a także mogą negatywnie oddziaływać na prawidłową eksploatację i użytkowanie wału przeciwpowodziowego, dodatkowo lub na wezwanie organu: ocenę wpływu planowanego przedsięwzięcia na stan bezpieczeństwa wału, wykonaną przez osobę uprawnioną do wykonywania oceny stanu technicznego i bezpieczeństwa takiej budowli;;
- e) po ust. 5 dodaje się ust. 5a i 5b w brzmieniu:
- „5a. Minister właściwy do spraw gospodarki wodnej, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej oraz ministrem właściwym do spraw środowiska, może określić, w drodze rozporządzenia, referencyjne metodyki

polowych i laboratoryjnych badań gruntów i ich interpretacji oraz referencyjne metodyki sprawdzenia wałów przeciwpowodziowych pod względem warunków bezpieczeństwa. Wydając rozporządzenie minister weźmie pod uwagę cel, jakim mają służyć badania i sprawdzenia, warunki techniczne jakim powinny odpowiadać budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie, zróżnicowane poziomy zagrożenia i ryzyka powodziowego oraz cele zarządzania ryzykiem powodziowym.

5b. Właściwy organ Wód Polskich odmawia, w drodze decyzji, zwolnienia od zakazów określonych w ust. 1 pkt 1-5, jeżeli:

- 1) planowane działania, mimo zastosowania związanych z nimi, proponowanych technicznych środków zabezpieczenia szczelności lub stabilności wałów, mogą wywrzeć negatywny wpływ na szczelność lub stabilność tych wałów;
- 2) negatywny wpływ na szczelność lub stabilność wałów mogą wywrzeć inne działania, związane funkcjonalnie z planowanymi działaniami, określonymi w ust.4, realizowane poza nieruchomością, której dotyczą te planowane działania, w tym w szczególności przejeżdżanie przez wały oraz wzdłuż wałów do tej nieruchomości lub wykonywanie urządzeń budowlanych związanych z przyłączeniem nieruchomości do sieci infrastruktury technicznej;
- 3) planowane działania są niezgodne z celami zarządzania ryzykiem powodziowym lub ustaleniami planu zarządzania ryzykiem powodziowym.”

f) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. W przypadku wykonania robót lub czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1-5, nieobjętych decyzją, o której mowa w ust. 4, organ Wód Polskich właściwy do wydania tej decyzji, mając na uwadze konieczność zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych, nakazuje, w drodze decyzji, przywrócenie stanu poprzedniego albo, odpowiednio do okoliczności, stanu nieutrudniającego ochrony przed powodzią, na koszt tego, kto wykonał te roboty lub czynności. Jeżeli nie można ustalić podmiotu, który wykonał te roboty lub czynności, przywrócenie stanu niepowodującego zanieczyszczenia wód nakazuje się właścicielowi nieruchomości na jego koszt. W decyzji określa się termin jej wykonania oraz sposób przywrócenia stanu nieutrudniającego ochrony przed powodzią.”;

g) po ust. 8 dodaje się ust. 8a i 8b w brzmieniu:

„8a. Przepisu ust.8 nie stosuje się, jeżeli w stosunku do obiektu budowlanego powstałego w wyniku robót, o jakich mowa w ust.8, zachodzą podstawy

dla wszczęcia postępowania o nakazanie rozbiórki obiektu budowlanego będącego w budowie albo wybudowanego bez wymaganego pozwolenia na budowę albo bez wymaganego zgłoszenia dotyczącego budowy, zgodnie przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2019 r. poz.1186, z późn. zm.). Decyzje wydawane w wyniku tego postępowania wymagają uzgodnienia z organem, o którym mowa w ust.4.

8b. Stronami postępowania w sprawie o wydanie decyzji, o jakiej mowa w ust.8, są: podmiot, który wykonał roboty lub czynności nieobjęte decyzją, o której mowa w ust. 4 oraz właściciel wału przeciwpowodziowego i gruntu pod tym wałem.”;

h) po ust. 10 dodaje się ust. 11 w brzmieniu:

„11. Zasady i tryb usuwania drzew i krzewów na terenach, o których mowa w ust.9, w związku z realizacją działań objętych decyzją, o której mowa w ust.4, określają przepisy o ochronie przyrody. Zezwolenie na usunięcie drzew lub krzewów na tych terenach wydaje się po zasięgnięciu opinii organu, o którym mowa w ust. 9.

3) w art. 179:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wykonanie drogi rowerowej oraz wyznaczenie szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego na wale przeciwpowodziowym, jak też wyznaczenie szlaku turystycznego wodniackiego związanego z korzystaniem z wału przeciwpowodziowego, wymaga uzyskania zgody właściciela tego wału.

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Właściwy organ Wód Polskich wydaje zgodę, o której mowa w ust.1, po wydaniu decyzji, o jakiej mowa w art. 176 ust. 4.”

c) ust. 3, 4 i 6 skreśla się.

4) w art. 218 ust.3 otrzymuje brzmienie:

„3. Grunty zabudowane urządzeniami wodnymi znajdujące się poza linią brzegu oraz urządzenia wodne lub ich części, grunty położone w międzywalu, jak też położone na tych nieruchomościach budynki, budowle oraz inne urządzenia, stanowiące odrębny od gruntu przedmiot własności, służące do realizacji zadań określonych w przepisach ustawy - stanowiące własność Skarbu Państwa, jak też wobec których prawa właścicielskie wykonują podmioty, o których mowa w art. 212 ust. 1, są zasobem nieruchomości Skarbu Państwa.”;

5) po art. 217 dodaje się art. 217a o treści:

„Art. 217a. 1. Skarbowi Państwa przysługuje prawo pierwokupu w przypadku sprzedaży nieruchomości obejmującej grunt pod urządzeniami wodnymi lub grunt w międzywalu.

2. W przypadku określonym w ust.1 nie stosuje się prawa pierwokupu lub pierwszeństwa w nabyciu nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa lub gminy, określonego w przepisach odrębnych.

3. Prawo pierwokupu wykonuje organ, o jakim mowa w art. 212 ust.1.

4. Artykuł 217 ust.14-18 stosuje się odpowiednio.”;

6) w art. 233 ust.1 otrzymuje brzmienie:

„1. Właściciel nieruchomości przyległej do publicznych śródlądowych wód powierzchniowych oraz właściciel nieruchomości położonej w międzywalu, jest obowiązany umożliwić dostęp do wód albo do nieruchomości położonej w międzywalu, na potrzeby wykonywania robót związanych z utrzymywaniem wód, ochroną przeciwpowodziową oraz dla ustawiania znaków żeglugowych lub hydrologiczno-meteorologicznych urządzeń pomiarowych.”;

7) w art. 264:

a) ust.1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wody Polskie, w zakresie swojej właściwości, mogą rozporządzać nieruchomościami niebędącymi mieniem, o którym mowa w art. 261 ust. 1, jak też innym mieniem, w stosunku do którego wykonują prawa właścicielskie Skarbu Państwa na podstawie art. 258 ust.5, przez ustanawianie ograniczonych praw rzeczowych, oddawanie w najem, dzierżawę, użyczenie lub zamianę, a wpływy z tego tytułu stanowią ich przychód.”;

b) ust.9 otrzymuje brzmienie:

„9. Wody Polskie nabywają nieruchomości do zasobu nieruchomości, o którym mowa w art. 218 ust.3 i rozporządzają, z wyłączeniem mienia, o którym mowa w art. 261 ust. 1, nieruchomościami z tego zasobu, w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa.”;

Art. 2. W ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

1) dotychczasową treść art. 3 oznacza się jako ust.1 oraz dodaje się ust.2 w brzmieniu:

„2. Tereny, na których wykluczone lub ograniczone jest zakładanie lub rozszerzanie cmentarzy określają przepisy odrębne.”;

- 2) w art. 6 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. W przypadku, w którym istniejący cmentarz położony jest na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, strefy ochronnej ujęcia wody, obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych lub w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego, w rozumieniu przepisów prawa wodnego, decyzję określoną w ust.1 i 2 wydaje się po uzgodnieniu z dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich.”;

- 3) w art. 7 po ust.1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Grób, z zastrzeżeniem ust.3, nie może być użyty do ponownego chowania, jeżeli istniejący cmentarz położony jest na obszarze, na którym zgodnie z przepisami odrębnymi zakazane jest zakładanie lub rozszerzanie cmentarzy, chyba że zgodnie z przepisami odrębnymi uzyskano zwolnienie z takiego zakazu .”

Art. 3. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 65, 284 i 471)

- 1) w art. 6 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) wydzielanie gruntów niezbędnych do realizacji zestawu działań, o którym mowa w art. 318 ust.1 pkt 7 ustawy dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r., poz. 310 i 695), określonego w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza lub realizacji celów zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym katalogu działań służących osiągnięciu celów zarządzania ryzykiem powodziowym, o których mowa w art.172 ust.3 pkt 3 i 4 tej ustawy, zawartych w planach zarządzania ryzykiem powodziowym.”;

- 2) w art. 21a pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) grunty zabudowane urządzeniami wodnymi znajdujące się poza linią brzegu oraz urządzenia wodne lub ich części, grunty położone w międzywalu, jak też położone na tych nieruchomościach budynki, budowle oraz inne urządzenia, stanowiące odrębny od gruntu przedmiot własności, służące do realizacji zadań określonych w przepisach ustawy o której mowa w pkt 1- stanowiące własność Skarbu Państwa, wobec których prawa właścicielskie wykonują podmioty, o których mowa w art. 212 ust. 1 tej ustawy.

Art. 4. W ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2020 r. poz. 1064) w art.90 ust.1 pkt 2 kropkę następującą po lit. i zastępuje się przecinkiem oraz dodaje lit. j w brzmieniu:

„j) lokalizowaniem przedsięwzięć, niezwiązanych z wykonywaniem ochrony przed powodzią, żegluga lub gospodarowaniem wodami, mogących negatywnie wpłynąć na stabilność lub szczelność albo warunki eksploatacji budowli przeciwpowodziowych.”

Art. 5. Do spraw administracyjnych objętych niniejszą ustawą, wszczętych a nie zakończonych ostateczną decyzją administracyjną na dzień wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Ustawa niniejsza ma na celu usprawnienie zarządzania gruntami pod wałami przeciwpowodziowymi oraz w międzywałach w sposób zapobiegający wzrostowi stopnia zagrożenia powodziowego.

W obowiązującym stanie prawnym, zgodnie z art. 176 ust.1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r., poz. 310 z późn.zm.) zakazuje się wykonywania robót lub czynności, które mogą wpływać na szczelność lub stabilność wałów przeciwpowodziowych, w tym: 1) przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż wałów pojazdami lub konno oraz przepędzania zwierząt, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych; 2) uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału; 3) prowadzenia przez osoby nieuprawnione robót lub czynności ingerujących w konstrukcję wałów przeciwpowodziowych, w tym ich rozkopywania, uszkodzania darniny lub innych umocnień skarp i korony wałów, wbijania słupów i ustawiania znaków; 4) wykonywania na wałach przeciwpowodziowych obiektów lub urządzeń niezwiązanych z nimi funkcjonalnie; 5) wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału; 6) lokalizowania cmentarzy w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału. Zakazy powyższe, w świetle postulatów praktyki, wymagają sprecyzowania i proceduralnej racjonalizacji. W zakresie zakazów określonych w pkt 1-5 możliwe jest uzyskanie zwolnienia, którego uzyskanie wymaga przedstawienia dokumentacji określonej w art.176 ust.5. Dokumentacja ta obejmuje charakterystykę planowanych działań wraz z podstawowymi danymi technicznymi i opisem

planowanej technologii robót oraz mapę sytuacyjno-wysokościową pobraną z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, kopię tej mapy potwierdzoną przez wnioskodawcę za zgodność z oryginałem albo inną mapę sytuacyjno-wysokościową z naniesionym schematem planowanych obiektów lub robót. W przypadku planowania robót, które mogą naruszyć strukturę korpusu lub podłoża wałów przeciwpowodziowych, dołącza się także badania hydrogeologiczne wraz z opinią dotyczącą wpływu tych robót na szczelność i stabilność tych wałów. Zakres dokumentacji nie tworzy obecnie jednoznacznych wymagań i metod oceny szczelności lub stabilności wałów przeciwpowodziowych. Zakazów nie stosuje się do robót związanych z utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych. Wykonanie drogi rowerowej oraz wyznaczenie szlaku turystycznego pieszego lub rowerowego na wale przeciwpowodziowym wymaga uzyskania zgody właściciela tego wału. Procedura związana z uzyskiwaniem zgody pokrywa się w części z wymogiem uzyskania zwolnienia z zakazów z art.176 ust.1 ustawy i wymaga podobnej dokumentacji. W przypadku wykonania robót lub czynności, objętych zakazami, nieobjętych decyzją zwalniającą, stosuje się odpowiednio przepisy art. 77 ust. 10 i 11, dotyczące usunięcia skutków zanieczyszczenia wód, powodowanego niezgodnym z prawem gromadzeniem ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody albo przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania. odpowiednie stosowanie ww. przepisów nastrocza problemów, szczególnie w aspekcie treści nakazu.

Zaproponowane zmiany w art.176 ust.1 ustawy – Prawo wodne, rozszerzają katalog zakazów o zakaz grodzenia nieruchomości w odległości 3m od stopy wału, racjonalizują stosowanie pkt 5 i 6 przez wprowadzenie dodatkowych dookreśleń dotyczących odległości od stopy wału, co pozwala na właściwą przestrzenną alokację zakazu i ew. zwolnienia z tego zakazu. W pkt 7 dodaje się bezwzględny zakaz lokalizowania i wykonywania obiektów budowlanych na obszarze międzywala, jak też wykonywania na tym obszarze robót lub czynności, które mogłyby utrudnić ochronę przed powodzią, co ma na celu ustalenie przeznaczenia międzywala jako obszaru służącego przepuszczaniu wezbrań powodziowych.

Przepis art.176 ust.1 pkt 6, formułujący bezwzględny zakaz dotyczący lokalizacji cmentarzy, jest dodatkowo harmonizowany z przepisami ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687, z późn. zm.). W art.3 dodaje się ust.2 wskazujący na niepełność regulacji tej ustawy w zakresie przestrzennych warunków zakładania i rozszerzania cmentarzy i potrzebę systemowego łączenia tego aktu z przepisami odrębnymi, m.in. ustawą – Prawo wodne. Wprowadza się także dodatkowe unormowania zgodne z celem regulacji ustawy – Prawo wodne, tj. uzgodnienie dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich do decyzji ustalającej użycie terenu cmentarnego po zamknięciu cmentarza na inny cel – w przypadku, w którym istniejący cmentarz położony

jest na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, strefy ochronnej ujęcia wody, obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych lub w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego, a ponadto zakaz użycia grobu do ponownego chowania, jeżeli istniejący cmentarz położony jest na obszarze, na którym zgodnie z przepisami odrębnymi zakazane jest zakładanie lub rozszerzanie cmentarzy, chyba że zgodnie z przepisami odrębnymi uzyskano zwolnienie z takiego zakazu (art. 77 ust.3 Prawa wodnego). Zakaz taki nie miałby zastosowania do chowania zwłok w grobach murowanych przeznaczonych do pomieszczenia zwłok więcej niż jednej osoby, a także do chowania urn zawierających szczątki ludzkie powstałe w wyniku spopielenia zwłok.

W zmienianym art. 176 ust.2 rozszerza się zakres wyjątków od zakazów z ust.1 przez dodanie, że nie mają one zastosowania również do robót związanych budową, przebudową lub utrzymaniem budowli przeciwpowodziowych oraz przez do o, jak też urządzeń wodnych funkcjonalnie i bezpośrednio powiązanych z wałami przeciwpowodziowymi oraz ze śródlądowymi drogami wodnymi, realizowanymi lub administrowanymi przez Wody Polskie.. Jednocześnie, w dodanym ust.2a, właścicielom wałów oraz ww. urządzeń i budowli, z uwagi na służący tym urządzeniom i budowlom status urządzeń wodnych, przyznano prawo przejazdu i wejścia na grunt położony w pasie od 50 m od stopy wału przeciwpowodziowego od strony odpowietrznej do linii brzegu wód oraz prawo przejazdu i wstępu na nieruchomości sąsiednie, umożliwiające dostęp do tych urządzeń i budowli w związku z ich utrzymywaniem, budową (rozbudową, odbudową) lub przebudową.

W art. 176 ust.5, sprecyzowaniu i gradacji ulegają wymogi stawiane dokumentacji, na podstawie której właściwy organ Wód Polskich może zwolnić z zakazów określonych w art. 176 ust.1 ustawy. W odniesieniu do charakterystyki planowanych działań uwypuklony został w stosunku do dotychczasowych wymagań aspekt czasowy tych działań, przez wymóg podania ich zakładanego harmonogramu. W zależności od przedmiotu planowanych działań, dalsze wymagania podzielone zostały na 3 grupy:

- 1) wymaganą w każdym przypadku: opinię ustalającą przestrzenne i czasowe oddziaływania planowanych działań na szczelność i stabilność wałów przeciwpowodziowych przed i po ich wykonaniu, uwzględniającą dane, o jakich mowa w art.169 ust.3 oraz zakres, w jakim wały przeciwpowodziowe podlegają sprawdzeniu pod względem warunków bezpieczeństwa zgodnie z przepisami w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie, sporządzoną przez osobę uprawnioną do sporządzania dokumentacji, o jakiej mowa w pkt 4 lub 5 – w przypadku,

gdy planowane działania nie ingerują bezpośrednio w konstrukcję wału lub nie dotyczą obiektów budowlanych;

- 2) w przypadku, gdy planowane działania dotyczą obiektów budowlanych, dodatkowo: opinię geotechniczną, dokumentację badań podłoża gruntowego wraz z modelem geologicznym, dokumentację geologiczno-inżynierską, sporządzane dla obiektów budowlanych posadowianych w skomplikowanych warunkach gruntowych zgodnie z przepisami w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadowiania obiektów budowlanych;
- 3) w przypadku planowania robót, które mogą naruszyć strukturę korpusu lub podłoża wałów przeciwpowodziowych albo gdy z innych przyczyn okaże się to niezbędne dla dokonania oceny oddziaływania tych robót na szczelność lub stabilność wału, dodatkowo: dokumentację hydrogeologiczną wraz z opinią dotyczącą wpływu robót na szczelność i stabilność tych wałów.”;

Wymagana wraz z wnioskiem o zwolnienie z zakazu opinia musiałaby być sporządzana przez osobę uprawnioną do sporządzania dokumentacji geologiczno-inżynierskiej albo hydrogeologicznej. Musiałaby uwzględniać dane z map zagrożenia powodziowego: zasięg powodzi, głębokość wody lub rzędną zwierciadła wody, prędkość przepływu wody lub natężenie przepływu wody, a więc analizować realizację lub funkcjonowanie planowanych działań lub obiektów w warunkach długotrwałych wysokich stanów wody lub zjawisk o ekstremalnym przebiegu. Ponadto – określać wpływ tych działań na stan wałów przeciwpowodziowych i zagrożenie dla tych wałów ze strony tych działań, przed i po ich realizacji. W zakresie tym, odpowiednio do poziomu zagrożenia dla, jak i ze strony wału przeciwpowodziowego, musiałyby być brane pod uwagę wymagania dotyczące oceny stateczności budowli hydrotechnicznych, określone obecnie w Dziale III rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 86, poz. 579), w tym m.in.: przekroczenia obliczeniowego oporu granicznego podłoża; poślizg po podłożu lub w podłożu; przekroczenia dopuszczalnych wartości osiadań i różnicy osiadań; przechylenie, przebicie hydrauliczne i sufozja gruntu podłoża i przyczółków albo gradienty ciśnień filtracyjnych i możliwość przebicia lub sufozji; chłonność, wydajność drenaży; niebezpieczeństwo wyparcia słabego gruntu spod wału – odpowiednio do konstrukcji wału przeciwpowodziowego i wyrobów budowlanych użytych do jego budowy.

Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadowiania obiektów budowlanych (Dz.U. poz. 463), warunki gruntowe w obszarach dolin i delt rzek uznaje się za skomplikowane, zaś obiektom budowlanym posadowianym w skomplikowanych warunkach gruntowych nadaje się trzecią kategorię geotechniczną. Poza

proponowaną odrębnie zmianą uznającą wprost za skomplikowane, w ww. rozumieniu, warunki gruntowe na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie 1% lub wyższym, w ustawie wprowadzony został wymóg, by dokumentacja wymagana na podstawie tych przepisów była wykorzystywana również przy ocenie dopuszczalności zwolnienia z zakazów dotyczących obiektów budowlanych wznoszonych w pobliżu wałów przeciwpowodziowych. Opinia określona w pkt 1, mająca w takim przypadku charakter wniosków analizy co do wzajemnej relacji planowanego obiektu budowlanego i wałów przeciwpowodziowych, podparta musiałaby zostać w takich przypadkach podparta wynikami badań geotechnicznych dla obiektów budowlanych trzeciej kategorii geotechnicznej, przedstawionymi w dokumentacji badań podłoża gruntowego, projekcie geotechnicznym oraz dokumentacji geologiczno-inżynierskiej, sporządzonej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze. Elementem dokumentacji badań podłoża jest model geologiczny.

W przypadku planowania robót, które mogą naruszyć strukturę korpusu lub podłoża wałów przeciwpowodziowych albo gdy z innych przyczyn okaże się to niezbędne dla dokonania oceny oddziaływania tych robót na szczelność lub stabilność wału, wymaganiami obejmuje się również dokumentację hydrogeologiczną, sporządzaną zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze. W ustawie tej zaproponowano również wyraźne wskazanie, że dokumentacja taka powinna być sporządzana w związku z zamierzonym lokalizowaniem przedsięwzięć, niezwiązanych z wykonywaniem ochrony przed powodzią, żegluga lub gospodarowaniem wodami, mogących negatywnie wpłynąć na stabilność lub szczelność albo warunki eksploatacji budowli przeciwpowodziowych.

Ponieważ zgodnie z przepisami w sprawie warunków technicznych dla budowli hydrotechnicznych obliczanie stateczności i nośności budowli hydrotechnicznych wykonuje się według metod określonych w Polskich Normach dotyczących tych obliczeń, celem uwzględnienia specyfiki okoliczności objętych art. 176 ust.1 ustawy – Prawo wodne, proponuje się także ustanowienie w dodawanym ust. 5a upoważnienia dla ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej, do wydania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki morskiej oraz ministrem właściwym do spraw środowiska, rozporządzenia określającego referencyjne metodyki polowych i laboratoryjnych badań gruntów i ich interpretacji oraz referencyjne metodyki sprawdzenia wałów przeciwpowodziowych pod względem warunków bezpieczeństwa.

Z uwagi na konieczność uzupełnienia konstrukcji kompetencji Wód Polskich w sprawach objętych art. 176 ustawy – Prawo wodne, w ustawie dodany został ust. 5b, określający przesłanki odmowy wydania zwolnienia z zakazów określonych w ust.1, jak też zmieniony został ust. 8, odnoszący się do nakazu usunięcia skutków realizacji działań

bez uzyskania decyzji w sprawie zwolnienia z zakazów. Właściwy organ Wód Polskich obowiązany będzie odmówić zwolnienia z zakazów, jeżeli:

- 1) planowane działania, mimo zastosowania związanych z nimi, proponowanych technicznych środków zabezpieczenia szczelności lub stabilności wałów, mogą wywrzeć negatywny wpływ na szczelność lub stabilność tych wałów;
- 2) negatywny wpływ na szczelność lub stabilność wałów mogą wywrzeć inne działania, związane funkcjonalnie z planowanymi działaniami, określonymi w ust.4, realizowane poza nieruchomością, której dotyczą te planowane działania, w tym w szczególności przejeżdżanie przez wały oraz wzdłuż wałów do tej nieruchomości lub wykonywanie urządzeń budowlanych związanych z przyłączeniem nieruchomości do sieci infrastruktury technicznej;
- 3) planowane działania są niezgodne z celami zarządzania ryzykiem powodziowym lub ustaleniami planu zarządzania ryzykiem powodziowym.”

W ust. 8 zrezygnowano z dotychczasowego odesłania do art. 77, z uwagi na rozbieżność celów regulacji leżących u podstaw obu przepisów (w przypadku art. 77 – zagadnienia zanieczyszczenia wód) i wynikającą stąd trudność w odpowiednim stosowaniu tego przepisu do działań naruszających zakazy chroniące szczelność i stabilność wałów przeciwpowodziowych. W konsekwencji przyjęto odrębną procedurę określoną w ust.8-8b. Treścią nakazu zawartego w decyzji wydawanej w przypadku wykonania robót lub czynności, o których mowa w art. 176 ust. 1 pkt 1-5, nieobjętych decyzją o zwolnieniu z zakazu będzie przywrócenie stanu poprzedniego (restytucja), a gdy osiągnięcie tego stanu nie będzie możliwe z uwagi na skutki robót albo stanu początkowego nie będzie można wystarczająco zdefiniować – przywrócenie stanu nieutrudniającego ochrony przed powodzią, w każdym razie - na koszt tego, kto wykonał te roboty lub czynności. W decyzji określać się będzie termin jej wykonania oraz sposób przywrócenia stanu nieutrudniającego ochrony przed powodzią. Stosowanie ww. procedury będzie wyłączone jeśli skutki robót będą mogły być uznane za samowolę budowlaną. W takim jednak przypadku, decyzje wydawane w wyniku postępowania toczonego na podstawie przepisów ustawy – Prawo budowlane, tak nakaz rozbiórki, jak i ew. decyzje związane z legalizacją samowoli, wymagać będą uzgodnienia z organem Wód Polskich właściwym do wydania zwolnienia z zakazu w trybie art. 176 ust.3 ustawy – Prawo wodne. Dodawany ust. 8b określa, że stronami postępowania w sprawie o wydanie decyzji, o jakiej mowa w ust.8, są: podmiot, który wykonał roboty lub czynności nieobjęte decyzją, o której mowa w ust. 4 oraz właściciel wału przeciwpowodziowego i gruntu pod tym wałem. Dotychczasowe odesłanie do art. 77 ust.10 nie przystawało do stanu faktycznego regulowanego w art. 176 ust.8.

O ile, w praktyce, za uzasadnioną uznawana jest kompetencja Wód Polskich do nakazania usuwania drzew i krzewów rosnących na wale przeciwpowodziowym i w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału z uwagi na konieczność zapewnienia właściwej szczelności lub stabilności wałów przeciwpowodziowych, o tyle brak było dotychczas jednoznacznych zasad usuwania drzew i krzewów z tych terenów w związku z realizacją planowanych działań określonych w art. 176 ust.1, kiedy decyzja dotycząca usuwania drzew lub krzewów ma w istocie charakter zezwolenia. Z tych względów uznano za zasadne stosowanie dla takich sytuacji ogólnych przepisów w tej materii zawartych w przepisach o ochronie przyrody, z tym, że w dodanym ust. 11 dookreśla się, że zezwolenie takie byłoby następce względem decyzji zwalniającej z zakazów z art. 176 ust.1 i byłoby wydawane po zasięgnięciu opinii Wód Polskich.

W art. 179 rozszerza się zakres normowania ust.1 wyznaczenie szlaku turystycznego wodniackiego związanego z korzystaniem z wału przeciwpowodziowego. Mimo odmiennego charakteru art. 176 (administracyjnoprawne zwolnienie z zakazów) i art. 179 (zgoda cywilnoprawna), dokumentacja przedstawiana w obu postępowaniach i merytoryczne kwestie leżące u podstaw oceny pokrywają się. Stąd też zaproponowano, by zgoda, o jakiej mowa w art. 179 była wydawana po zwolnieniu z zakazu z art.176 ust.1 pkt 1 i 4 ustawy – Prawo wodne, na podstawie tego zwolnienia, bez potrzeby ponownej analizy dokumentacji dotyczącej szlaku turystycznego. W związku z tym w art. 179 ust. 3, 4 i 6 skreśla się.

W zmienionych art. 218 i art. 264 zaproponowano przyjęcie zasady racjonalizującej i konsolidującej gospodarkę gruntami pod wałami przeciwpowodziowymi w międzywale, szczególnie z uwagi na wiodącą funkcję międzywala polegającą na przepuszczaniu wód powodziowych, by – po pierwsze: zasobem nieruchomości, o jakim mowa w art. 218 ustawy – Prawo wodne zostały objęte wszystkie grunty, w stosunku do których Wody Polskie wykonują prawa właścicielskie Skarbu Państwa; po drugie – by Wody Polskie mogły nabywać nieruchomości do tego zasobu w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, koncentrując w tym zasobie wszystkie nieruchomości niezbędne do zarządzania ryzykiem powodziowym i realizacji celów zarządzania przeciwpowodziowego oraz by mogły wszystkimi tymi gruntami (z wyjątkiem gruntów pokrytych wodami płynącymi, objętymi regulacją art. 261) rozporządzać w formach dozwolonych ustawą – Prawo wodne przez ustanawianie ograniczonych praw rzeczowych, oddawanie w najem, dzierżawę, użyczenie lub zamianę (korelacja między art.218 ust.3, art. 258 ust.5 i art. 264 ust.1 i 9 ustawy – Prawo wodne). Z uwagi na powyższe dokonano również odpowiedniej zmiany art. 21a pkt 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Ponadto, dla realizacji ww. celów, dodaje się również w ustawie – Prawo wodne art. 217a, ustanawiający na rzecz Skarbu Państwa prawo pierwokupu w przypadku sprzedaży

nieruchomości obejmującej grunt pod urządzeniami wodnymi (w tym wałów przeciwpowodziowych) lub grunt w międzywale. Prawo pierwokupu wykonywać będą Wody Polskie jako organ, o jakim mowa w art. 212 ust.1 ustawy. Do pierwokupu tego przewidziano odpowiednie stosowanie przepisów dotyczących prawa pierwokupu gruntu pod wodami stojącymi.

W zmienionym art. 233 ust.1 ustawy – Prawo wodne rozciągnięto na właścicieli nieruchomości położonych w międzywale, obowiązek umożliwienia dostępu do wód oraz do nieruchomości położonej w międzywale, na potrzeby wykonywania robót związanych, jak dotychczas: z utrzymywaniem wód, oraz dla ustawiania znaków żeglugowych lub hydrologiczno-meteorologicznych urządzeń pomiarowych oraz, jako dodatkowa potrzeba związana z międzywalem: z ochroną przeciwpowodziową.